

Preventivní restrukturalizace přichází. Přepíše pravidla hry mezi dlužníkem a věřiteli?

Dentons Newsletter

Září 2023

Grow | Protect | Operate | Finance

Dlouho očekávaný zákon o preventivní restrukturalizaci v následujících dnech nabude účinnosti. Nabídne podnikatelům nové nástroje, jak zavčas řešit své finanční potíže a vyhnout se úpadku.

Dne 4. září 2023 podepsal Prezident návrh zákona o preventivní restrukturalizaci, kterým se značným zpožděním dochází k transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o restrukturalizaci a insolvenční („**Zákon**“ a „**Směrnice**“).

Jak název napovídá, Zákon do českého právního řádu zakotvuje institut preventivní restrukturalizace, jenž se Směrnicí pokouší harmonizovat napříč všemi členskými státy. Preventivní restrukturalizací se rozumí proces, který má předejít úpadku podnikatelů a zachovat či obnovit jejich obchodní činnost. Preventivní restrukturalizace může pro podnikatele představovat nástroj, jak efektivně vyřešit své finanční potíže ještě předtím, než potenciálně nabudou takových rozměrů, že se podnikatelé dostanou do úpadku, jenž by pak musel být řešen v rámci insolvenčního řízení.

Pro koho je preventivní restrukturalizace určena?

Výhod preventivní restrukturalizace mohou využít pouze obchodní korporace (tj. obchodní společnosti a družstva), nikoli podnikající fyzické osoby. Pokud chce podnikatel preventivní restrukturalizaci zahájit nebo v ní pokračovat, musí splňovat tři základní kvalifikační kritéria:

- (i) Musí být v dobré víře, že provoz jeho podnikání bude díky preventivní restrukturalizaci zachován nebo obnoven (pokud již předtím byl zastaven).
- (ii) Na jednu stranu musí čelit reálným finančním potížím, které dosahují takové závažnosti, že by se bez preventivní restrukturalizace dostal do úpadku (tj. minimální míra *distressu*).
- (iii) Na stranu druhou však jeho finanční obtíže nesmí být natolik závažné, že by se již nacházel v úpadku ve formě platební neschopnosti, jak ji definuje insolvenční zákon¹ (tj. maximální míra *distressu*).

Z uvedených kritérií je zřejmé, že podnikatelé, kteří budou chtít využít preventivní restrukturalizace, budou muset aktivně a pravidelně monitorovat svoji finanční situaci tak, aby zavčas přijali vhodná opatření. Pro usnadnění

¹ Podle insolvenčního zákona je dlužník v platební neschopnosti, jestliže má (i) více věřitelů a (ii) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a (iii) tyto závazky není schopen plnit.

spustilo Ministerstvo spravedlnosti veřejně přístupnou interaktivní webovou aplikaci nazvanou „Finanční zdraví“², která má podnikatelům pomoci včas identifikovat případné potíže a zahájit kroky vedoucí k odvrácení úpadku. Kromě výše uvedených kvalifikačních kritérií nesmí podnikatel jednat s nepoctivým záměrem, přičemž Zákon upravuje široké spektrum jednání, které mohou na nepoctivý záměr poukazovat.

Jaké jsou výhody preventivní restrukturalizace?

Preventivní restrukturalizace je primárně neveřejným a soukromoprávním procesem. V ideálním případě by tak nemělo docházet k poškození dobrého jména podnikatele a jeho stigmatizaci v očích veřejnosti a obchodních partnerů, jako tomu nezřídka bývá v případě insolvenčního řízení. Preventivní restrukturalizace se současně může obejít bez výraznějších zásahů ze strany soudu či restrukturalizačního správce, což může snižovat časovou i finanční nákladnost celého procesu.

Pro podnikatele je výhodou i vysoká míra kontroly nad celým procesem. Je pouze na podnikateli, jestli preventivní restrukturalizaci zahájí a jestli v ní bude pokračovat. Stejně tak je podnikateli dána velká svoboda v tom, se kterými svými věřiteli bude chtít o budoucnosti svého podnikání jednat a které do vyjednávání naopak nezahrne. Po dobu trvání preventivní restrukturalizace jsou podnikateli zásadně zachována tzv. dispoziční oprávnění, což znamená, že podnikatel bude moci nadále nakládat se svým majetkem a rozhodovat o záležitostech týkajících se jeho každodenního provozu.

Proti možnému zneužití preventivní restrukturalizace ze strany podnikatele upravuje Zákon celou řadu balančních mechanismů, kterými bude možné podnikatele kontrolovat či omezit na dispozičních oprávněních. Za tímto účelem může soud mimo jiné jmenovat restrukturalizačního správce. Pro aplikaci těchto ochranných mechanismů však bude zřejmě nutná vyšší míra aktivity ze strany věřitelů.

Jaké nástroje preventivní restrukturalizace nabízí?

Pomyslný ochranný štít podnikatele před jeho věřiteli (a to i proti těm, které podnikatel do preventivní restrukturalizace nezahrnul) představuje **všeobecné a individuální moratorium**. Tato vyhláší soud na návrh podnikatele a po dobu trvání jejich účinků není například možné na podnikatele podat věřitelský insolvenční návrh nebo nařídit, zahájit ani provést výkon rozhodnutí či exekuci. Zatímco všeobecné moratorium má účinky vůči všem dotčeným věřitelům podnikatele nebo jejich určitým kategoriím, moratorium individuální se může dotknout nanejvýše tří věřitelů, které podnikatel označí.

Zákon obsahuje výčet tzv. restrukturalizačních opatření, které jsou rozděleny do čtyř kategorií – **restrukturalizace majetku** (např. prodej majetku nebo zajištění nového financování), **restrukturalizace závazků** (např. prodloužení splatnosti, kapitalizace pohledávky či prominutí dluhu či jeho části), **restrukturalizace vlastního kapitálu** (např. zvýšení vlastního kapitálu z vlastních zdrojů nebo příplatkem stávajícího společníka) a **provozní změny**. Tento výčet je nicméně pouze demonstrativní a podnikateli je tak umožněno své finanční potíže řešit celou řadou dalších myslitelných opatření. Veškerá restrukturalizační opatření však musí být alespoň ve svých podstatných rysech představena již v okamžiku zahájení preventivní restrukturalizace v tzv. **sanačním projektu**. Jejich konečná podoba je pak vtělena do tzv. **restrukturalizačního plánu**, jenž by měl představovat konečný výsledek vyjednávání mezi podnikatelem a věřiteli zahrnutými do restrukturalizačního procesu.

Za účelem usnadnění a zpřístupnění preventivní restrukturalizace co nejširšímu okruhu podnikatelů je Ministerstvo spravedlnosti dle Zákona pověřeno přípravou „manuálu“ obsahujícího praktické informace a pokyny pro účely přípravy jak sanačního projektu, tak restrukturalizačního plánu. Tento dokument však nebyl doposud zveřejněn.

² Aplikace je veřejně dostupná na tomto odkaze: <https://eformulare.justice.cz/msp-financni-zdravi/form/uvod>.

Od kdy bude preventivní restrukturalizace dostupná?

Zákon byl schválen již oběma komorami Parlamentu a podepsán Prezidentem. V následujících dnech lze proto předpokládat zveřejnění Zákona ve Sbírce zákonů.

Vzhledem k tomu, že náš stát je již více než rok v prodlení s transpozicí Směrnice, uplatní se výjimka z obecného legislativního pravidla a Zákon nenabude účinnosti až na začátku příštího roku, ale již bezprostředně po jeho vyhlášení. Letošní září tak tentokrát zřejmě nepřinese jen začátek nového školního roku, ale pro podnikatele rovněž i zpřístupnění preventivní restrukturalizace.

Závěr

Preventivní restrukturalizace přináší podnikatelům nové možnosti, jak účinně řešit své přechodné finanční potíže a vyhnout se tak insolvenčnímu řízení. Stejně tak však přináší i celou řadu výzev, se kterými se budou muset jak podnikatelé, tak i jejich věřitelé poprat. Ať už se ocitnete na kterékoli straně, lze jen doporučit dbát zvýšené obezřetnosti. Jakkoliv je totiž preventivní restrukturalizace novou příležitostí pro všechny dotčené strany, současně může představovat významný zásah do podnikatelského podnikání, a i práv jeho věřitelů.

Pokud byste ohledně Zákona a související problematiky měli jakékoliv dotazy, neváhejte se na nás kdykoliv obrátit. Vaše dotazy rádi zodpovíme.

Tým restrukturalizací a insolvenčí

Jiří Tomola
partner, Praha
T +420 236 082 239
jiri.tomola@dentons.com

Pavel Boguský
partner, Praha
T +420 236 082 243
pavel.bogusky@dentons.com

Ondřej Bartoň
partner, Praha
T +420 236 082 275
ondrej.barton@dentons.com

Petr Chytil
advokát, Praha
T +420 236 082 234
petr.chytil@dentons.com

Kateřina Pracná
advokátka, Praha
T +420 236 082 277
katerina.pracna@dentons.com

Zuzana Olbrechtová
advokátní koncipientka, Praha
T +420 236 082 230
zuzana.olbrechtova@dentons.com

Alžběta Böhmová
advokátní koncipientka, Praha
T +420 236 082 268
alzbeta.bohmova@dentons.com

Arne Delong
advokátní koncipient, Praha
T +420 236 082 238
arne.delong@dentons.com

David Ulvr
advokátní koncipient, Praha
T +420 236 082 484
david.ulvr@dentons.com

O DENTONS

Dentons vám ve více než 80 zemích pomáhá rozvíjet, chránit, provozovat a financovat vaše podnikání poskytováním jedinečných globálních a lokálních právních řešení s hlubokou znalostí místního prostředí. Polycentrickým přístupem, orientací na hodnoty a smysluplné cíle, aktivním uplatňováním principů inkluze, diverzity, rovnosti a udržitelnosti se zaměřujeme na to, na čem vám záleží nejvíce.

dentons.com